

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.5 วิธีการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	4
2. ลักษณะของคลองแสนแสบและสภาพปัญหาน้ำเสียในคลองแสนแสบตลอดจน แนวความคิดพื้นฐานในการป้องกันและควบคุมน้ำเสีย	5
2.1 ความเป็นมาและลักษณะทางกายภาพของคลองแสนแสบ	5
2.2 ประโยชน์และความสำคัญของคลองแสนแสบต่อกรุงเทพมหานคร	6
2.2.1 การระบายน้ำ.....	6
2.2.2 การคมนาคมขนส่ง	6
2.2.3 การเป็นคลองเขตแดนที่สำคัญ	7
2.2.4 การเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม	7
2.3 สภาพปัญหาน้ำเสียในคลองแสนแสบ	8
2.3.1 แหล่งที่มาของน้ำเสียในคลองแสนแสบ	9

2.3.1.1 แหล่งกำเนิดที่แน่นอน	9
2.3.1.1.1 แหล่งชุมชน.....	9
2.3.1.1.2 โรงงานอุตสาหกรรม	11
2.3.1.1.3 การเกษตรกรรม	12
2.3.1.2 แหล่งกำเนิดที่ไม่ทราบแน่นอน.....	12
2.3.2 ผลกระทบจากน้ำเสียที่เกิดขึ้นกับคลองแสนแสบ.....	14
2.3.2.1 ด้านกายภาพ	14
2.3.2.2 ด้านชีวภาพ.....	14
2.3.2.3 ด้านการใช้ประโยชน์.....	14
2.3.2.4 ด้านคุณภาพชีวิตของชุมชนริมฝั่งคลอง	15
2.4 แนวความคิดพื้นฐานในการป้องกันและควบคุมน้ำเสียในคลองแสนแสบ	15
2.4.1 หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย	15
2.4.2 หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน	17
2.4.3 หลักระวังไว้ก่อน.....	20
2.4.4 หลักการพัฒนอย่งยั่งยืน.....	21
3. แนวนโยบายของรัฐและมาตรการทางกฎหมายตลอดจนหน่วยงานราชการที่ รับผิดชอบเกี่ยวกับน้ำเสียในคลองแสนแสบ	22
3.1 แนวนโยบายของรัฐในการป้องกันและควบคุมน้ำเสีย	23
3.1.1 นโยบายเพื่อการป้องกันปัญหาน้ำเสีย	23
3.1.1.1 การบังคับให้แหล่งกำเนิดมลพิษลงทุนในการบำบัดน้ำเสีย	23
3.1.1.2 การจัดตั้งเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ	26
3.1.1.3 การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการอนุรักษ์น้ำ	28
3.1.1.4 การสนับสนุนการสัญจรทางน้ำที่มีประสิทธิภาพและไม่ก่อ มลพิษ	29
3.1.2 นโยบายเพื่อการควบคุมปัญหาน้ำเสีย	30
3.1.2.1 การกำหนดขอบเขตพื้นที่อนุรักษ์คลองให้ชัดเจน	30

3.1.2.2 การควบคุมการใช้ประโยชน์ไม่ให้กระทบต่อสภาพแวดล้อม	30
3.1.2.3 การกำหนดเขตอนุรักษ์และสงวนพันธุ์สัตว์น้ำ	33
3.1.3 นโยบายเพื่อการฟื้นฟูสภาพน้ำเสีย	33
3.1.3.1 การจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดขยะมูลฝอยและ สิ่งปฏิกูล	33
3.1.3.2 การขุดลอกตะกอนในลำคลอง	34
3.2 มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและควบคุมน้ำเสียในคลองแสนแสบ	35
3.2.1 มาตรการป้องกันปัญหาน้ำเสียในคลองแสนแสบ	35
3.2.1.1 พระราชบัญญัติรักษาคลอง ร.ศ. 121	35
3.2.1.1.1 ห้ามทิ้งหยากเยื่อ ฟุ่น ฝอย หรือสิ่งโสโครก ลงสู่ คลองแสนแสบ	35
3.2.1.1.2 สภาพบังคับของมาตรการทางกฎหมาย	38
3.2.1.2 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456	38
3.2.1.2.1 ห้ามเททิ้งหิน กรวด ทราย ดิน สิ่งของหรือสิ่ง ปฏิกูลลงสู่คลองแสนแสบ	38
3.2.1.2.2 ห้ามเททิ้งน้ำมันและเคมีภัณฑ์ ลงสู่คลองแสนแสบ	39
3.2.1.2.3 สภาพบังคับของมาตรการทางกฎหมาย	41
3.2.1.3 พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ.2485	41
3.2.1.3.1 ห้ามทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช หรือ สิ่งปฏิกูล ลงสู่คลองแสนแสบ	41
3.2.1.3.2 สภาพบังคับของมาตรการทางกฎหมาย	43
3.2.1.4 พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490	44
3.2.1.4.1 ห้ามเททิ้ง ระบาย วัตถุมีพิษลงสู่คลองแสนแสบ	44
3.2.1.4.2 สภาพบังคับของมาตรการทางกฎหมาย	45
3.2.1.5 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535	45
3.2.1.5.1 ห้ามก่อเหตุรำคาญในคลองแสนแสบ	45
3.2.1.5.2 สภาพบังคับของมาตรการทางกฎหมาย	46

3.2.1.6 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ	
เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535	47
3.2.1.6.1 ห้ามทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราาย หรือวัสดุก่อ	
สร้างลงสู่คลองแสนแสบ.....	47
3.2.1.6.2 ห้ามระบายอุจระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือ	
ยานพาหนะลงสู่คลองแสนแสบ	48
3.2.1.6.3 ห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกลงในคลอง	
แสนแสบ	49
3.2.1.6.4 สภาพบังคับของมาตรการทางกฎหมาย	50
3.2.1.7 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การรักษาความสะอาด	
และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในเขตกรุงเทพมหานคร	
พ.ศ.2523	50
3.2.1.7.1 ห้ามทิ้งซากสัตว์ขยะมูลฝอยลงสู่คลองแสนแสบ	50
3.2.1.7.2 ห้ามระบายอุจระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือ	
ยานพาหนะลงสู่คลองแสนแสบ	51
3.2.1.7.3 สภาพบังคับของมาตรการทางกฎหมาย	52
3.2.2 มาตรการควบคุมปัญหาน้ำเสียในคลองแสนแสบ.....	52
3.2.2.1 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456	52
3.2.2.1.1 การกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง	
จากแหล่งกำเนิดก่อนปล่อยสู่คลองแสนแสบ..	52
3.2.2.1.2 สภาพบังคับของมาตรการทางกฎหมาย	54
3.2.2.2 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522	54
3.2.2.2.1 การกำหนดมาตรฐานน้ำทิ้งจากอาคารก่อน	
ระบายลงสู่คลองแสนแสบ	54
3.2.2.2.2 สภาพบังคับของมาตรการทางกฎหมาย	56
3.2.2.3 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535	56
3.2.2.3.1 การกำหนดให้น้ำทิ้งต้องผ่านการบำบัดให้	
เป็นไปตามมาตรฐาน	56

3.2.2.3.2 สภาพบังคับของมาตรการทางกฎหมาย	59
3.2.2.4 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535.....	59
3.2.2.4.1 การกำหนดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพใน คลองแสนแสบ	59
3.2.2.4.2 สภาพบังคับของมาตรการทางกฎหมาย	60
3.2.2.5 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติพ.ศ.2535.....	61
3.2.2.5.1 การบำบัดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดและตรวจสอบ คุณภาพก่อนระบายลงสู่คลองแสนแสบ	61
3.2.2.5.2 สภาพบังคับของมาตรการทางกฎหมาย	63
3.3 หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและควบคุมน้ำเสียใน คลองแสนแสบ	64
3.3.1 หน่วยงานราชการส่วนกลาง	64
3.3.1.1 คณะกรรมการ	64
3.3.1.1.1 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	64
3.3.1.1.2 คณะกรรมการควบคุมมลพิษ	66
3.3.1.2 กระทรวง.....	68
3.3.1.2.1 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม .	68
(ก) กรมควบคุมมลพิษ	68
3.3.1.2.2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	69
(ก) กรมประมง	69
(ข) กรมชลประทาน	69
3.3.1.2.3 กระทรวงคมนาคม.....	70
(ก) กรมเจ้าท่า	70
3.3.1.3 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	71
3.3.2 กรุงเทพมหานคร	72
4. ปัญหาของการป้องกันและควบคุมน้ำเสียในคลองแสนแสบ	75

4.1 ปัญหาด้านนโยบายของรัฐในการป้องกันและควบคุมน้ำเสีย	75
4.1.1 นโยบายเพื่อป้องกันปัญหาน้ำเสีย	75
4.1.2 นโยบายเพื่อควบคุมปัญหาน้ำเสีย	77
4.2 ปัญหาด้านกฎหมายในการป้องกันและควบคุมน้ำเสีย.....	77
4.2.1 ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย	77
4.2.2 ขาดสภาพบังคับทางกฎหมาย	79
4.2.3 บทลงโทษทางอาญาไม่เหมาะสม	81
4.2.4 ขาดมาตรการเยียวยาความเสียหาย	82
4.2.5 ปัญหาอื่นๆ	83
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	88
5.1 บทสรุป	88
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	
ก. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย พ.ศ. 2547	101
ข. สภาพภูมิทัศน์และปัญหามลพิษทางน้ำของคลองแสนแสบ	108
ประวัติการศึกษา.....	119

